

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 41 RvO PvdD over
vleermuizen binnen het gebied van de zuidelijke
ringweg

Steller Jeroen Engels

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 83 31 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5465501

Datum 14-01-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bieden wij u ons antwoord aan op de, door de heer Kelder van de fractie van de Partij voor de Dieren, gestelde vragen over vleermuizen binnen het gebied van de zuidelijke ringweg. De fractie van de Partij voor de Dieren geeft aan dat verschillende geluiden hen bereikt hebben over de zorgen die partijen hebben over vleermuizen door de komst van de zuidelijke ringweg. De brief van de vragensteller treft u als bijlage aan.

1. Er worden ook alleen mitigerende maatregelen voorgesteld voor tijdelijke effecten en niet voor de gevolgen op lange termijn.

Is het college zich hiervan bewust? En zo ja, wat is hiervoor de reden?

Het natuuronderzoek richt zich niet uitsluitend op de tijdelijke effecten, maar ook op de effecten na realisatie van het project. In het Tracébesluit worden wel degelijk maatregelen genomen voor gebruiksfase, zoals het waarborgen van de vliegroutes langs en over het tracé, het voorkomen van verstoring door verlichting en het mitigeren van verblijfsplaatsen aan de H.L. Wichersstraat. Zie voor nadere toelichting pagina 78 van de toelichting op het Tracébesluit.

2. Er wordt in het Tracébesluit Ringweg Zuid gesproken over het verkleinen van het terrein rondom het Papiermolenzwembad. Indien het gehele ecologische samenhangende gebied rond de Papiermolenvijver verdwijnt, kunnen er verschillende overgangs- of lange termijn problemen optreden. Echter, deze zijn niet onderzocht of geëvalueerd in het Deelrapport Natuur.

Is het college zich hiervan bewust? Zo ja, waarom is hier dan voor gekozen?

De nieuwe inrichting van het Julianaplein legt een beperkt ruimtebeslag op het terrein van zwembad De Papiermolen. Het terrein wordt met ongeveer 1.300 m² verkleind (ter vergelijking: ca. 1/5 KNVB-voetbalveld). Deze verkleining gaat ten koste van een aantal bosschages en een stukje van de ligweide. Het gaat dus niet om het gehele ecologische samenhangende gebied rond de Papiermolenvijver.

3. *In het rapport is geen aandacht besteed aan het volledig verdwijnen van een vliegroute tussen de foerageergebieden bij de Papiermolenvijver tot de Maaslaan en Fongersvijver. Hoe kan het dat hieraan geen aandacht wordt besteed terwijl een vliegroute verdwijnt?*

In het deelrapport Natuur is geconstateerd dat aan weerszijden van de tunnel groengebieden aanwezig zijn waar veel vleermuizen foerageren, dat de tunnel een belangrijke vliegroute is tussen deze gebieden en dat sloop van de tunnel leidt tot aantasting van deze vliegroute. De minister heeft in het TB maatregelen opgenomen om het verdwijnen van deze en andere vliegroutes op te vangen. De Raad van State heeft in de tussenuitspraak geoordeeld dat de opgenomen maatregelen niet toezien op compensatie of mitigatie van de genoemde vliegroute. Daarom wordt nu aanvullend specifiek onderzoek gedaan naar de gevolgen van het verdwijnen van de fietstunnel bij de Papiermolen voor de verstoring van de ecologische functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen buiten het plangebied.

4. *In de beantwoording van eerdere schriftelijke vragen van de Partij voor de Dieren schrijft het college dat het onderzoek inzake het gebied bij de Helperzoomtunnel heeft uitgewezen dat er geen vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn gevonden. Is het college bekend dat de verblijfplaatsen van watervleermuizen, die bij de Helperzoomvijver foerageren, zich ofwel op het landgoed Groenestein ofwel in het Sterrebos bevinden? Zo ja, waarom vindt het college het dan voldoende dat in het onderzoek rond de Helperzoomtunnel slechts tot op 100 meter van de plaats waar de tunnel zou komen, naar verblijfplaatsen van vleermuizen is gezocht, waarbij hoogstens 10% van het gebied Groenestein is geïnventariseerd?*

Ja, echter liggen de gebieden Groenesteinpark en het Sterrebos buiten het ontwerpgebied van de Helperzoomtunnel en worden niet aangetast door de aanleg van de tunnel. Ook is er geen sprake van het verstoren van foerageergebieden van de vleermuizen als gevolg van de aanleg van de tunnel. Ons standpunt is bevestigd in de zitting van de rechtbank over de beroepen tegen de omgevingsvergunning, waarin de gevolgen voor de vleermuizen uitgebreid aan de orde zijn geweest. De uitspraak van de rechtbank is terug te lezen op de site van Aanpak Ring Zuid.

5. *Besluit d.d. 27 oktober 2015: De provincie Groningen stelt 872.000 euro beschikbaar voor de aanleg van een Fietsroute Plus van Groningen naar Haren. Mits de gemeenten Groningen en Haren akkoord gaan met het plan voor de fietsverbinding. Is het college bekend dat de Helperzoom een belangrijke en waardevolle ecologische verbindingzone is binnen de Stedelijke Ecologische Structuur? Zo ja, verandert dit het idee over de fietsverbinding?*

Ja, dat is ons bekend. Bij de planuitwerking zullen we daar ook rekening mee houden, zodat de functionaliteit van Stedelijke Ecologische Structuur behouden blijft.

6. *Volgens het besluit van Provinciale Staten d.d. 27 oktober jl. zou er tussen de nieuw aan te leggen Helperzoomtunnel en de Saaksumborg een vrij liggend fietspad van minimaal 3,5 meter breed worden aangelegd. Het lijkt dat dit uitsluitend gerealiseerd kan worden door of alle bomen en parkeerplaatsen aan de westkant van de Helperzoom, of alle bomen aan de oostkant van de Helperzoom op te offeren. In beide gevallen worden er vliegroutes voor vleermuizen aangetast. Klopt deze indruk? En hoe beoordeelt het college het voorstel vanuit dit oogpunt?*

Er ligt nog geen concreet uitwerking voor het fietspad langs de Helperzoom. Het plan, inclusief de consequenties, wordt de komende periode verder uitgewerkt. Voor de aanleg van het fietspad zullen bomen moeten worden gekapt, maar hoeveel is nog niet duidelijk. Dat hangt af van de uitwerking van het plan.

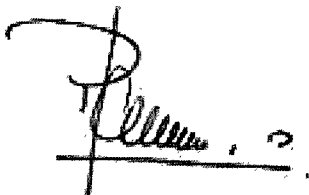
7. *In het Deelrapport Water bij het Tracé besluit Zuidelijke Ringweg is vastgesteld dat er lange termijn effecten kunnen optreden als gevolg van de aanleg van de ringweg bij het Sterrebos: " Indien door de gekozen uitvoeringswijze en realisatie van ondergrondse kunstwerken een permanent obstakel voor grondwaterstroming ontstaat, waardoor lokaal een permanente verlaging of verhoging van de grondwaterstand kan optreden (in de directe omgeving), dienen voldoende maatregelen te worden genomen. Hierbij kan gedacht worden aan retourbemaling, infiltratie en drainagevoorzieningen, ophoging etc.5"*

Wie zorgt voor permanente compensatie van de lange termijn effecten indien deze optreden? En wie betaalt dit?

Conform de eisen van de waterschappen en de gemeente zal de weg zo aangelegd worden dat er geen negatieve gevolgen ontstaan voor de grondwaterstanden en de grondwaterstromingen. Dit geldt zowel tijdens de bouwfase als na de realisatie. De aannemer wordt gevraagd op basis van de onderzoeksresultaten een plan te maken om het grondwater te beheersen. In het contract met de aannemer worden hiervoor specifieke eisen opgenomen. Een belangrijke eis is dat de aannemer grondwaterneutraal moet bouwen, wat onder andere betekent dat hij maatregelen moet nemen om verdroging of vernatting te voorkomen. De aannemer moet een goede bouwmethode kiezen waarmee de effecten zowel tijdens als na de bouw grondwaterneutraal blijven.

Wanneer de aannemer zijn ontwerp en zijn uitvoeringswijze voorstelt, wordt getoetst of de invloeden hiervan op de grondwaterstanden en -stromingen binnen de grenzen in de vergunning voor het onttrekken van grondwater en het lozen van bemalingswater vallen. Het handhaven van de vergunningsvoorwaarden gebeurt door monitoring door de uitvoerende aannemer en het toetsen hiervan door de handhavende organisaties. Als onverhoopt toch veranderingen optreden in de grondwaterstand, dan dient de aannemer hierop actie te ondernemen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

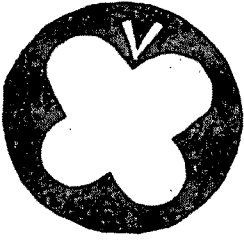

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Grote Markt 1
9712 HN Groningen

Datum: 15 december 2015

Betreft: Schriftelijke vragen over vleermuizen binnen het gebied van de zuidelijke ringweg

Geacht college,

Het gebied waar de zuidelijke ringweg gepland is, huist een paar essentiële punten voor vleermuiskolonies. Er hebben ons verschillende geluiden bereikt over de zorgen die partijen hebben over het verdwijnen van deze beschermde dieren door de komst van de zuidelijke ringweg. Naar aanleiding hiervan hebben we de volgende vragen opgesteld:

Het natuuronderzoek, dat is uitgevoerd door GrontMij voor het Tracébesluit Ringweg Zuid, richt zich uitsluitend op de tijdelijke effecten tijdens de verbouwperiode van de ringweg. De overgangseffecten en de lange termijn effecten voor flora en fauna zijn niet geëvalueerd¹. Er worden ook alleen mitigerende maatregelen voorgesteld voor tijdelijke effecten en niet voor de gevolgen op lange termijn.

1. Is het college zich hiervan bewust? En zo ja, wat is hiervoor de reden?

Er wordt in het Tracébesluit Ringweg Zuid gesproken over het verkleinen van het terrein rondom het Papiermolenzwembad. Indien het gehele ecologische samenhangende gebied rond de Papiermolenvijver verdwijnt, kunnen er verschillende overgangs- of lange termijn problemen optreden. Echter, deze zijn niet onderzocht of geëvalueerd in het Deelrapport Natuur.

2. Is het college zich hiervan bewust? Zo ja, waarom is hier dan voor gekozen?

In het rapport is geen aandacht besteed aan het volledig verdwijnen van een vliegroute tussen de foerageergebieden bij de Papiermolenvijver tot de Maaslaan en Fongersvijver.²

3. Hoe kan het dat hieraan geen aandacht wordt besteed terwijl een vliegroute verdwijnt?

In de beantwoording van eerdere schriftelijke vragen van de Partij voor de Dieren schrijft het college dat het onderzoek inzake het gebied bij de Helperzoomtunnel heeft uitgewezen dat er geen vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn gevonden.

4. Is het college bekend dat de verblijfplaatsen van watervleermuizen, die bij de Helperzoomvijver foerageren, zich ofwel op het landgoed Groenestein ofwel in het Sterrebos bevinden?³

4.1 Zo ja, waarom vindt het college het dan voldoende dat in het onderzoek rond de Helperzoomtunnel slechts tot op 100 meter van de plaats waar de tunnel zou komen, naar verblijfplaatsen van vleermuizen is gezocht, waarbij hoogstens 10% van het gebied Groenestein is geïnventariseerd?⁴

¹ Bron: A7/N7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2, OTB/MER Deelrapport Natuur, MER bijlage 5 http://www.aanpakringzuid.nl/files/8114/1165/2161/Bijlage_5_deelrapport_Natuur.pdf

² Bron: Uitspraak Raad van State, RvS 201409043/1/R6 d.d. 16 september 2015

³ Bron: Onderzoek Stedelijke Ecologische Structuur, Koeman en Bijkerk Rapport 2009-89, Verbindingszone Helperzoom

⁴ Bron: Deelrapport Natuur Helperzoomtunnel, d.d. 31 juc http://www.aanpakringzuid.nl/files/7114/1171/8043/Bijlage_6_Natuuronderzoek.pdf

Besluit d.d. 27 oktober 2015: De provincie Groningen stelt 872.000 euro beschikbaar voor de aanleg van een Fietsroute Plus van Groningen naar Haren. Mits de gemeenten Groningen en Haren akkoord gaan met het plan voor de fietsverbinding.

5. Is het college bekend dat de Helperzoom een belangrijke en waardevolle ecologische verbindingzone is binnen de Stedelijke Ecologische Structuur?

5.1 Zo ja, verandert dit het idee over de fietsverbinding?

Volgens het besluit van Provinciale Staten d.d. 27 oktober j.l. zou er tussen de nieuw aan te leggen Helperzoomtunnel en de Saaksumborg een vrij liggend fietspad van minimaal 3,5 meter breed worden aangelegd. Het lijkt dat dit uitsluitend gerealiseerd kan worden door of alle bomen en parkeerplaatsen aan de westkant van de Helperzoom, of alle bomen aan de oostkant van de Helperzoom op te offeren.

In beide gevallen worden er vliegroutes voor vleermuizen aangetast.

6. Klopt deze indruk? En hoe beoordeelt het college het voorstel vanuit dit oogpunt?

In het Deelrapport Water bij het Tracé besluit Zuidelijke Ringweg is vastgesteld dat er lange termijn effecten kunnen optreden als gevolg van de aanleg van de ringweg bij het Sterrebos: "Indien door de gekozen uitvoeringswijze en realisatie van ondergrondse kunstwerken een permanent obstakel voor grondwaterstroming ontstaat, waardoor lokaal een permanente verlaging of verhoging van de grondwaterstand kan optreden (in de directe omgeving), dienen voldoende maatregelen te worden genomen. Hierbij kan gedacht worden aan retourbemaling, infiltratie en drainagevoorzieningen, ophoging etc.⁵"

7. Wie zorgt voor permanente compensatie van de lange termijn effecten indien deze optreden? En wie betaalt dit?